

ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานศูนย์คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและบุคคลในครอบครัว ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงราย

๑. ขั้นตอนยื่นคำร้อง

๑.๑ กรณีผู้ร้องยื่นคำร้องโดยแถลงด้วยวาจา

ให้เจ้าหน้าที่รับฟ้องและเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ นิติกร จัดทำบันทึกถ้อยคำตามแบบพิมพ์ (คส.๒) และขอเอกสาร เช่น หลักฐานการแจ้งความ การเข้ารับการรักษาพยาบาล หลักฐานการเป็นสามี ภรรยาและบุตร สำเนาทะเบียนบ้าน หรือหลักฐานอื่นๆที่เกี่ยวข้องแนบท้ายคำร้อง และจัดทำบัญชีพยานให้ผู้ร้อง กับให้สอบถามความประสงค์ของผู้ร้องว่ามีเหตุฉุกเฉินหรือไม่ หากผู้ร้องประสงค์ขอให้ศาลไต่สวนฉุกเฉิน ให้ระบุเหตุผลและให้เจ้าหน้าที่จัดทำคำร้องขอไต่สวนโดยใช้แบบพิมพ์ (คส.๓)

๑.๒ กรณีผู้ร้องยื่นคำร้องเป็นหนังสือ ให้ใช้แบบพิมพ์ (คส.๑) และแจ้งให้ผู้ร้องนำหลักฐานตามข้อ ๑.๑ แนบท้ายเท่าที่จำเป็น ให้เจ้าหน้าที่สอบถามเบื้องต้นว่าประสงค์จะขอให้ศาลไต่สวนในเหตุฉุกเฉินหรือไม่ หากมีความประสงค์ควรแนะนำหรือจัดทำแบบคำร้องขอคุ้มครองในเหตุฉุกเฉินให้ผู้ร้อง พร้อมบัญชีพยานให้แก่ผู้ร้อง

ทั้งสองกรณีให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการจัดทำปกสำนวน แจ้งเจ้าหน้าที่ศูนย์หน้าบัลลังก์ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการส่งหมายต่างๆทราบ และเสนอสำนวนให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเพื่อพิจารณาจ่ายสำนวนและออกคำสั่งต่างๆ โดยให้เจ้าหน้าที่ศูนย์หน้าบัลลังก์คอยติดตามคำสั่งศาลและแจ้งให้ผู้ร้องรอฟังคำสั่ง ทั้งนี้ยังไม่ต้องนัดวันไต่สวน

๒. การส่งหมายเรียกและสำเนาคำร้องให้แก่ผู้ถูกกล่าวหา

๒.๑ ในกรณีที่เจ้าของสำนวนเห็นว่าเหตุฉุกเฉินตามคำร้องขอ ให้ดำเนินการไต่สวนและมีคำสั่งโดยมิชักช้าภายในวันเดียวกับวันที่ผู้ร้องยื่น ทั้งนี้ไม่ต้องส่งหมายเรียกและสำเนาคำร้องให้แก่ผู้ถูกกล่าวหา การดำเนินการไต่สวนให้อยู่ในความดูแลของศูนย์หน้าบัลลังก์

๒.๒ ในกรณีเจ้าของสำนวนเห็นว่ายังไม่เห็นเหตุที่จะไต่สวนฉุกเฉิน ศาลอาจมีคำสั่งให้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำร้อง โดยวิธีการดังนี้

- (ก) ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือ
- (ข) ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับด่วนพิเศษ หรือ
- (ค) โดยเจ้าพนักงานศาล หรือ
- (ง) โดยวิธีอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร

ในกรณีที่ศาลสั่งให้ส่งโดยวิธีปิดหมายตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๗๙ หากมีเหตุจำเป็นต้องไต่สวนโดยมิชักช้าเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ร้องหรือบุคคลในครอบครัว ศาลอาจมีคำสั่งย่นระยะเวลาเพื่อให้การส่งหมายเรียกและสำเนาคำร้องมีผลก่อนกำหนดเวลา ๑๕ วันได้ล่วงหน้าไปแล้วก็ได้

การกำหนดเวลาไต่สวนในกรณีปกติควรนัดไม่ชักช้า ระยะเวลาสูงสุดไม่ควรเกิน ๓๐ วัน โดยให้ปรึกษาผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรือเจ้าของสำนวนก่อนลงนัด

ให้เจ้าหน้าที่รับคำร้องแนะนำหรือดำเนินการจัดทำคำร้องขอส่งหมายให้แก่ผู้ร้อง โดยให้ผู้ร้องวางเงินค่าธรรมเนียมส่งหมายตามระเบียบ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดส่งภายในวันนั้นหรือภายในวันทำการถัดไป

๓. การไต่สวน

๓.๑ กรณีผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำเนาคำร้องแล้ว ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสิทธิยื่นคำให้การก่อนหรือภายในวันนัด แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสิทธิฟ้องแย้ง เนื่องจากสภาพของคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพมิใช่คำฟ้อง จึงไม่อาจฟ้องแย้งได้

๓.๒ ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาทราบนัดแล้วไม่ยื่นคำให้การ ไม่ยื่นบัญชีระบุพยาน หรือจงใจไม่มาศาลในวันนัด ให้เจ้าของสำนวนพิจารณาไต่สวนพยานผู้ร้องและพยานหลักฐานอื่นตามที่เห็นสมควรไปฝ่ายเดียว

๓.๓ การไต่สวนให้ดำเนินการลับ เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีหรือที่ศาลอนุญาตเท่านั้นที่จะเข้าฟังการพิจารณาได้

๓.๔ การไต่สวนไม่เคร่งครัดตามกฎหมายวิธีพิจารณาความ

๓.๕ การลดการเผชิญหน้าระหว่างการไต่สวน หากเห็นว่าผู้ร้องไม่สมควรเผชิญหน้ากับผู้ถูกกล่าวหา ศาลจะสั่งให้ผู้ร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาออกนอกห้องพิจารณาหรือใช้วิธีการอื่นเพื่อลดการเผชิญหน้าก็ได้

ให้เจ้าหน้าที่ศูนย์หน้าบัลลังก์คอยอำนวยความสะดวกในระหว่างการไต่สวน รวมถึงการจัดพิมพ์รายงานกระบวนพิจารณา คำสั่งศาล และหนังสือแจ้งคำสั่งต่างๆตามแบบพิมพ์ (คส.๔), (คส.๕), (คส.๖) และ (คส.๗) เมื่อเสร็จการไต่สวนแล้วให้ศาลมีคำสั่งภายในวันดังกล่าว

๓.๖ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้ร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาสมควรเข้ารับคำปรึกษา แนะนำ หรือเข้ารับการอบรม หรือบำบัดรักษา หรือฟื้นฟู ให้ศาลส่งตัวบุคคลนั้นไปยังศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำของศาลและให้เป็นหน้าที่ของนักจิตวิทยาประจำศูนย์ทำความเข้าใจพิจารณาเสนอศาลโดยด่วน

๔. การบังคับตามคำสั่ง

๔.๑ คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพเป็นที่สุดและมีผลทันที คู่ความไม่อาจอุทธรณ์ฎีกาได้ แต่หากมีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ศาลอาจมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งเดิมได้

๔.๒ เมื่อศาลมีคำสั่งแล้วให้ส่งหมายแจ้งคำสั่งดังนี้

(ก) แจ้งคำสั่งให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ตามแบบพิมพ์ (คส.๔) ในกรณีมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งภายหลัง ใช้แบบพิมพ์ (คส.๕)

(ข) แจ้งคำสั่งให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ถิ่นที่อยู่หรือมีภูมิลำเนาตามแบบพิมพ์ (คส.๖)

(ค) แจ้งคำสั่งให้นักสังคมสงเคราะห์/นักจิตวิทยา/เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่(ถ้ามี) ตามแบบพิมพ์ (คส.๗)

ให้เจ้าหน้าที่ส่งหมายรีบแจ้งคำสั่งดังกล่าว การส่งหมายแจ้งคำสั่งให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่ง หากไม่พบผู้ถูกกล่าวหาให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้วิธีปิดหมายหรือศาลอาจให้ส่งโดยวิธีอื่นใดก็ได้ ทั้งนี้ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาทราบคำสั่งทันที การส่งหมายดังกล่าวให้ผู้ร้องชำระค่าธรรมเนียมในการส่ง

การแจ้งคำสั่งให้แก่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ผู้ถูกกล่าวหา มีถิ่นที่อยู่หรือภูมิลำเนาในเขตอำนาจเพื่อทราบ ตามแบบพิมพ์ (คส.๖) ให้ใช้วิธีส่งสำเนาคำสั่งให้แก่หัวหน้าสถานีตำรวจนั้นๆ โดยทางโทรสารก่อน จากนั้นให้เจ้าพนักงานศาลส่งคำสั่งไปโดยเร็ว การส่งคำสั่งดังกล่าวผู้ร้องไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมในการส่ง

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือเจ้าหน้าที่อื่นติดตามกำกับให้ผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติตามคำสั่งและกำหนดระยะเวลารายงานให้ศาลทราบ ให้ใช้วิธีการเดียวกับการแจ้งคำสั่งให้แก่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดังกล่าวข้างต้น และให้เป็นหน้าที่ของนักจิตวิทยาของศาลรับผิดชอบในการติดตามกำกับดูแลให้มีการรายงานให้ศาลทราบตามกำหนดในคำสั่ง

ภายหลังมีการส่งคำสั่งแล้วให้จัดทำรายงานการส่งรวมไว้ในสำนวนให้ครบ

๕. การสิ้นสุดและการยุติคำสั่ง

ภายหลังศาลมีคำสั่งแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ในการจัดทำสมุดคู่มือสารบบคดี รายละเอียดคำสั่ง กำหนดเวลาสิ้นสุดของคำสั่ง

๕.๑ หากครบกำหนดแล้วให้รายงานเจ้าของสำนวนทราบเพื่อรวมไว้ในสำนวน

๕.๒ ในกรณีที่ผู้ร้องอ้างว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวจากรายงานของนักจิตวิทยาหรือเจ้าพนักงานที่ศาลมีคำสั่งให้ติดตามกำกับดูแล ให้เสนอเรื่องต่อเจ้าของสำนวนเพื่อไต่สวนและพิจารณาออกหมายจับ

๕.๓ ในกรณีที่ผู้ร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาขอให้ยุติคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามเงื่อนไขหรือคำสั่ง หรือกรณีที่มีการขอให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่ง ผู้มีสิทธิอาจมาแถลงด้วยวาจาหรือยื่นคำหรือยื่นคำร้องต่อศาล หากมาแถลงด้วยวาจาให้เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์จัดทำคำร้องเพื่อเสนอเจ้าของสำนวนพิจารณาสั่ง

๕.๔ ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องแล้วทราบใดที่ศาลยังไม่มีคำสั่ง หากผู้ร้องไม่ประสงค์จะดำเนินการต่อไป ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอถอนคำร้องกับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์เสนอคำร้องต่อศาลเพื่อพิจารณาสั่ง